

UPP TIL LANDST MANNIN AT FÁ

Miðlaheimurin tódnar, og landstýrismaðurin í mentamálum, Bjørn Kalsø, sigur seg hava arbeitt við eini loysn í tvey ár, men samgongan kann ikki semjast um ein leist. Tað er upp til landstýris-mannin at finna eina semju, sigur løgmaður

Marjun Dalsgaard

Tað er upp til landsstýris-mannin at fáa eina semju í lag, sigur Kaj Leo Holm Johannesen. Landsstýrismaðurin í mentamálum segði við Sosialin í mikudagsblaðnum, at tað gongur strilti at finna eina semju um miðlar í sam-gonguni, men trupulleikin er átroðkandi.

Privatu miðlarnir bløða, og Kringvarpið hevur somu-leiðis sæð betri dagar. Í síðstu viku skrivaði Sosialurin um, at annaðhvørt starv í miðla-heiminum er horvið seinastu sjeý árin. Bjørn Kalsø, lands-stýrismaður í mentamálum vil helst gera kringvarps-gjaldið mvg frítt, men tað er ikki semja um hetta í sam-gonguni. Tað er heldur ikki semja um at taka lýsingarnar frá Kringvarpinum, men tað er upp til landstýrismannin at finna eina loysn, sum samgongan kann semjast um, sigur løgmaður. Lands-stýrismaðurin hevur annars sett sær sum mál at bera eitt lógaruppskot í løgtingið á ólavsøku, og hann heldur ikki, at tað kann biða alt ov leingi við at finna eina loysn.

Ikke semja um lýsingar
Løgmaður viðgongur, at tað kann vera ein trupulleiki, at ov long tíð gonguruttan at ein loysn er funnin, men fyrr enn landstýrismaðurin kemur við eini loysn, sum samgongan kann semjast um, kann einki gerast.

Í 2007 var breið politisk semja um, at lýsingarnar í kringvarpinum skuldu niðurlagast og Kringvarpið skuldi hava annað inntøku-grundarlag, men síðani er einki hent. Tvørturímóti

Løgmaður vil gjarna hava ein breiða semju um fjølmiðlar, men tá andstøðan legði eitt uppskot fyri løgtingið, sum líktist tí hjá Bjørn Kalsø, mentamálaráðharra, feldi samgongan tað

hevur kringvarpsgjaldið staðið í stað, og tað hevur sent Kringvarpið út í eina harða kapping við privatu miðlarnar á einum broyttum lýsingarmarknaði. Harafrtat er journalistiska støðið læk-

að, og kringvarpið framleiður alt ov nógvur beinleiðis »infotainment« sendingar, sambært leiðslusamskipar-anum í Kringvarpinum, Jóhann Mortensen. Talið av redigeraðum sendingum er

MÍÐLAHEIMURIN BLØÐIR

Ein stóur partur av grundarlagnum undir miðlunum í Føroyum er vekk. Lýsingarinntøkurnar eru hálveraðar, og hetta sæst aftur í tølunum av størvum í føroyska miðlaheiminum. Nærum annaðhvørt journaliststarv er burtur, og talið av øllum størvum í miðlum, er hálverað.

Marjun Dalsgaard

Dimmalætting kom á gøtuna fyrri seinastu ferð í september 2013. Við henni doyði tann elsti miðilin í Føroyum, og áðrenn hana fóru bæði Víkublaðið og Vinnuvitan av knóranum. Stutt áðrenn hetta hevði Sosialurin skorði útgávutalið niður í trýggjar ferðir um vikuna, og harvið uppsagt blaðfólki, fleiri umbrótarum og einum fotografi. Á redaktiónini í Vágshotni var ofta ringt hjá øllum journalistunum at fáa eitt pláss í góðu tíðunum og ymskir klivar í húsinum vórðu tiknir í brúk. Í dag kemur meir enn so fyrri, at meira enn eitt borð er í part, og ein uppsettling av størvum í miðlaheiminum visir, at nærum annaðhvørt journalistisk starv er burtur, samanbórið við 2007.

Socialurin hevur ringt runt til redaktiónir og fyrrverandi redaktørar, og tað visir seg, at talið av størvum innan miðlaheimin er hálverað síðani 2007.

Í 2007 vóru 34 fólk á Dimmalætting, 40 á Vinnuvitan/Víkublaðnum, 37 á Sosialinum og 117 í Kringvarpinum. Sostatt vóru fyrr stórir miðlar við í alt 235 starvsfólkum í Føroyum í 2007.

Í dag eru tveir stórir miðlar: Miðlahúsið og Kringvarpið við í alt 98 starvsfólkum. Tó

Tíðindafólk 2007-2014					
	2007	2007	2014	2014	Munur
	Tíðindafólk	Starvsfólk í alt	Tíðindafólk	Starvsfólk í alt	Tíðindafólk
Miðlahúsið	22	37	11	25	-11
Dimmalætting	12	34	0	0	-12
Oyggiatíðindi	1	1	1	1	0
Norðlýsið	4	5	4	5	0
Kvif	20	117	14	73	-6
Vinnuvitan & Víkublaðið	12	40	0	0	-12
ting.fo	0	0	1	1	1
Portal.fo	0	0	9	10	9
Vágaportal	1	1	1	1	0
I alt	72	235	41	116	31

43 % færri journalistar arbeida í miðlaheiminum samanbórið við 2007
50,6 % av øllum størvum í miðlaheiminum eru burtur síðan 2007

18 í Kringvarpi Føroya og níggu á Portal.fo. Á Norðlýsinum, Oyggiatíðindi og Vágaportalinum er støðan óbrytt. Norðlýsið hevur umleið fyrra størv, um vit telja freelancarar við, meðan Oyggiatíðindi og Vágaportalurin hava eitt fólk hvør, men báðir miðlar hava fólk tengd at sær, sum skriva av áhuga.

Minni innihald
At halda støðið á journalistisku góðskuni er ikki lætt, tá arbeisorkan er minkað niður í eina helvt, og í Miðlahúsinum gjørdi leiðslan ikki mætti enn at skera útgávuna av Sosialinum niður í trý bløð um vikuna istaðin fyri fimm, tá inn-tøkugrundarlagið byrjaði at vikna. Fyri journalistiska

á Sosialinum undir at gera meira bakgrundskendar greinar, meðan tíðindini koma á Rás 2 og in.fo.

– Sum blað kanst tú ikki kappast við skjótu miðlarnar og Miðlahúsið hevur inn-fættað seg heilt annarleiðis í mun til tíðindaflutningin í dag samanbórið við nøkrum árum síðani. Eitt nú leggja vit nógvu orku í in.fo, og vit siggja tíðindi á netinum, sum eitt vakstraræki, sigur Eirkur Lindenskov.

Orkan hevur altíð verið brúkt mest upp á blaðið, og blaðið hevur somuleiðis verið tað búskaparliga grundarlagið, sum Miðlahúsið hevur bygt á, men hetta er við at broyast. Tað fíggarliga grundarlagið undir at gera blað er stutt sagt við at hvørva og flyta seg yvir á netið.

vatu miðlarnir sum bløða. Kringvarpið hevur mist 44 av 117 starvsfólkum síðan 2007. Tað er 38,8 % av starvsfólkunum og svarar til meira enn trýja hvørt starv.

Hetta er millum annað vegna mistar inntøku-møguleikar í lýsingum og spølum, sigur Jóhann Mortensen, leiðslusamskipari í Kringvarpi Føroya. Harafrtat hevur kringvarpsgjaldið staðið í stað í fleiri ár. Hann hevur starvast í almenna miðlinum í 18 ár, og merkir stórar broytingar verða gjørdar.

– Tá væl stóð til, høvdu vit upp til 10 redigeraðar sendingar um vikuna, í dag hava

vit fimm, sigur Jóhann Mortensen. Hann heldur somuleiðis, at tann kritiskur journalistikkurin dettur burtur millum.

Tá sjónvarpið og útvarpið vórðu lögð saman, vóru starvsfólkini 117 í tali. Tað vóru millum 10 og 13 á tíðindadeildini hjá sjónvarpinum, og umleið 10 í útvarpinum. Tað er ringt at samanbera tøluni, tí í dag eitur tað 18 tíðindafólk, men fleirt av hesum gera morgunsendingar og tiskil skulu øll størvini ikki roknað við, um tú spyrst til tíðindafólk, sigur Jóhann Mortensen. Hann mettir, at 14 størv eru í dag, til fólk, sum taka sær av tíðindum burturav. Tá eru freelancarar ikki taldir við.

marjun@socialurin.fo

Stuðul til miðlar í Danmark	
Í Danmark eru 370 milliónir krónur lættnar redaktiónum í stuði í ár. Hetta fremst vanliga hyggjara- og luttaragjaldið, sum verður latið fyrst og Grungevegin fyrri at lata stuðulin er at stímbra ein fjøltáttadan fjølmiðlaheim til frama fyri fólkakræði. Tær 370 milliónir eru byttar millum 61 redaktiónir. Nokur dæmi um redaktiónir, sum fáa stuðul eru:	
Landsdekkandi tíðindablað	28.032.295 krónur
Kristeligt Dagblad	19.247.780 krónur
BT	19.247.780 krónur
Berlingske	19.247.780 krónur
Børsen	19.247.780 krónur
Jyllands Posten	19.247.780 krónur
Ekstra Bladet	17.500.000 krónur
Amtsløb	
Jydsk Vestkysten	17.500.000 krónur
Nordjyske Stiftstidende	17.500.000 krónur
Fyns Stiftstidende	15.706.776 krónur

lækkað úr 10 til 5 sendingar um vikuna, sigur Jóhann Mortensen. Tað merkir, at sendingar sum »Bismarin«, »Norðurlond í dag« og »Rad-arin«, eru skiftar út við »Also«, »Kyn og Kenslur« og »Brunch«.

Vil avtaka mvg

Fyri at loysa trupulleikan, at Kringvarpið kappast við privatu miðlarnar um lýsingar,uttan at tað gongur út yvir góðskuna í Kringvarpinum, vil Mentamála-ráðharrin gera kringvarps-gjaldið mvg frítt, so almenni miðilin fær peningin inn á hendan hátt istaðin. Hetta er í tráð við tað, sum andstøðan við Rigmor Dam og Gunnvør Balle á odda lögdu fram í lög-tinginum, men sum var felt av samgonguni fyri nøkrum mánaðum síðani.

Løgmaður heldur tó, at

privatu miðlarnir eiga at styrkjast, og at teir ikki skulu kappast við Kringvarpið um lýsingar.

– Mín borgarliga áskoðan er hart ímóti, at privatir miðlar skulu kappast við ein almennan miðil, so eg havi tað útgangsstøði, at Kringvarpið ikki skal hava lýsingar, sigur løgmaður. Harafrtat kundi man styrkt privatu miðlarnar við stuðuli.

Umhuga útberingar-stuðul til bløð

Í Danmark verða 370 milliónir krónur býttar millum privatu miðlarnar, bæði avísir og aðrar redaktiónir. Eitt nú fáa internet-redaktiónir sum altinget.dk, avisen.dk og dknyt.dk stuðul úr hesu puljuni.

Kaj Leo Johannesen

heldur, at eitt hugskot kundi verið at latið útberingar-stuðul til bløð fyrri at fáa betri kapping á fjølmiðlaøkinum.

– Vit umhuga at lata privatu bløðunum útberingarstuðul. Eitt nú fyrri at fyribygja, at tað er so dýrt at selja bløð aðrastaðni enn í miðstaðarøkinum, sigur Kaj Leo Holm Johannesen.

Hetta skal somuleiðis gera privatu miðlarnar meira kappingarførar.

– Eg haldi, at tað er av stórum týðningi, at Kringvarpið fær kapping. Vit í politisku skipanini vita betri enn nakar, hvussu týðningarmikið tað er, at tað ikki bert er ein stórir miðil, sum er altdominerandi, men at tað eru fleiri miðlar, sigur hann.